

MEMENTO ISTORIC DÎMBOVIȚEAN — 1980

- 10 ianuarie — **60 ani de la înființarea Ligii Națiunilor**, România fiind membru fondator ; printre cei care militează pentru această realizare, se numără și dîmbovițeanca Elena Văcărescu ;
- 10 ianuarie — **350 ani de la prima atestare documentară a comunei Runcu**, prin menționarea cătunului Piatra, numit înainte „Podul lui Giurcă“ ;
- 18 ianuarie — **35 ani de la moartea locotenent-colonelului Eremia Popescu**, căzut eroic în luptele date pentru eliberarea Cehoslovaciei ;
- 20 ianuarie — **570 ani de la ratificarea** — la Lublin — a tratatului de pace și alianță dintre Țara Românească și Polonia, prin care Mircea cel Bătrîn și Vladislav II Jagello se angajau la ajutor reciproc împotriva regatului ungar. În anii următori, tratatul este urmat de privilegii comerciale acordate negustorilor ;
- 26 ianuarie — **150 ani de la apariția, în ziarul „Curierul românesc“**, a poeziei lui Iancu Văcărescu, „Primăvara amorului“, în care se face prima referire cunoscută în poezie asupra trecutului Țirgoviștei ;
- 31 ianuarie — **70 ani de la Congresul de reorganizare** a Partidului Social-Democrat din România ;
- 15 februarie — **120 ani de la înființarea** — de către Așezămintele brîncovenesti — a externatului gratuit la Școala de fete din Țirgoviște, instituție care din anul 1858 funcționa în tinda bisericii de la Curtea domnească ;
- 22 februarie — **170 ani de la nașterea**, în Țirgoviște, a poetului Grigore Alexandrescu (mort 1885) ;
- 24 februarie — **10 ani de la începerea lucrărilor de construcție** la Întreprinderea de Strunguri Țirgoviște — SARO. ;
- 25 februarie — **90 ani de la apariția publicației „Munca“**, organ al „Clubului muncitorilor“, în care va publica și socialistul țirgovițean Raicu Ionescu Rion ;
- 26 februarie — **115 ani de la darea în funcțiune a poștei rurale** din județul Dîmbovița, cu 2 comune (Țirgoviște și Găești) și 5 plaiuri (Bolintin, Dîmbovița, Dealu, Ialomița și Cobia) ;
- 27 februarie — **330 ani de la începutul mării mișcări populare** din Țara Românească, la care — alături de seimeni, dorobanți și roșii, răsculați împotriva autorității domnești și a tendinței mării boierimi de a-i asimila cu țărani depen-

- denți — participă orășenii și țărănimea ;
- 2 martie — **100 ani de la înființarea primelor asociații profesionale ale lucrătorilor din România, la care aderă, imediat și județul Dimbovița ;**
- 3 martie — **230 ani de la prima atestare documentară a comunei Doicești, printr-un act care delimita hotarul ;**
- 3 martie — **330 ani de la prima atestare documentară, a satului Priboiu, comuna Brănești, printr-un act care delimita hotarul ;**
- 6 martie — **35 ani de la instalarea guvernului democratic Dr. Petru Groza ;**
- 7 martie — **585 ani de la încheierea — la Brașov — a tratatului antiotoman dintre Mircea cel Bătrîn și Sigismund de Luxemburg, realizat în condiții de deplină egalitate ;**
- 15 martie — **75 ani de la apariția publicației „Revista noastră“ (pînă la 22 aprilie 1907), sub inițiativa și direcția scriitoarei Constanța Hodoș. Printre colaboratorii permanenți se numără și dimbovițeanca Elena Văcărescu ;**
- 15-25 martie — **35 ani de la eroicele bătălii date la Banská-Bistrica, unde ostașii dimbovițeni s-au distins în mod deosebit ;**
- 28 martie — **160 ani de la nașterea domnitorului Alexandru Ioan Cuza (mort 1873), care va onora cu prezența sa și Tirgoviștea ;**
- 20 martie — **150 ani de la apariția poeziei „Ruinurile Tirgoviștei“, Vasile Cîrlova publicînd-o în „Curierul românesc“, nr. 5 ;**
- 22 martie — **15 ani de la alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția de prim-secretar al C.C. al P.C.R. ;**
- martie — **520 ani de la victoria obținută de Viad Țepeș asupra pretendentului Dal, venit cu ajutor de la brașoveni și pedepsit exemplar ;**
- martie-aprilie — **75 ani de la reapariția periodicului „Dimbovița“, seria a III-a, care ploda pentru o viață literară proprie a fostei cetăți de scaun. Seria a IV-a va apare în 1922 ;**
- 6 aprilie — **395 ani de la sfîrșitul domniei lui Petru Cercel (venit în iulie 1583), care va da curții domnești din Tirgoviște o nouă strălucire, ridicînd numeroase edificii ;**
- 12 aprilie — **10 ani de la inaugurarea Casei-atelier Gh. Petrașcu ;**
- 30 aprilie — **90 ani de la prima sărbătorire a zilei de 1 Mai ;**
- 1 mai — **50 ani de la demonstrația muncitorilor aparținînd celor 10 mine din bazinul carbonifer Șotînga — Doicești — Aninoasa, care cerceau — în primul rînd — încetarea concedierilor ;**
- 12 mai — **165 ani de la numirea lui Iancu Văcărescu în funcția de ispravnic al județului Dimbovița, pe care o deține pînă în 1817. Cauza îndepărtării sale o constituie faptul că a luat apărarea țăranilor din Bezdead și Țița în conflictul cu boierul Belu ;**
- 16 mai — **335 ani de la prima atestare documentară a satului Adinca, comuna Gura-Ocniței, prin menționarea unui dregător ;**
- 17 mai — **370 ani de la prima atestare documentare a satului Pitaru, comuna Potlogi, prin menționarea unui dregător ;**

- 17 mai — **460 ani de la inaugurarea bisericii mitropolitane din Tirgoviște**, festivitate la care Neagoe Basarab invita și un jurat al brașovenilor, deoarece pregătea și o paradă militară ;
- 27 mai — **380 ani de la hrisovul lui Mihai Viteazul**, în care se intitulează „domn al Țării Românești, Ardealului și a toată Țara Moldovei“ ;
- 2 iunie — **45 ani de la inaugurarea monumentului eroilor din comuna Voinești**, autorul fiind Vasile Blendea ;
- 4 iunie — **200 ani de la nașterea lui Tudor Vladimirescu** (mort 1821) deținut la Tirgoviște în turnul bisericii Geartoglu.
- 10 mai — **565 ani de la prima mențiune documentară a funcției de spătar** în Țara Românească ;
- 26 mai (după) — **325 ani de la încheierea**, la Tirgoviște, a tratatului de alianță dintre Constantin Șerban și Gh. Rákóczi al II-lea ;
- 3 iulie — **35 ani de la vizita făcută la Arsenalul din Tirgoviște de către Gh. Gh. Dej și generalul Vasiliu-Rășcanu**, când se hotărăște trecerea întreprinderii la C.F.R. și producția de pace ;
- iulie — **10 ani de la intrarea în producție a Fabricii de produse lactate din Tirgoviște** ;
- 3 august — **10 ani de la încheierea lucrărilor de construcție la Combinatul de Oțeluri Speciale din Tirgoviște** ;
- 13 august — **385 ani de la bătălia de la Călugăreni**, când Mihai Viteazul înfrânge oastea otomană condusă de marele vizir — Sinan Pașa — și capturează marele steag verde turcesc ;
- 23 august — **Sărbătoarea națională a R.S.R.** ;
- august — **360 ani de la începutul domniei lui Dan al II-lea** (pînă în mai 1421) ;
- 8-15 septembrie — **485 ani de la începutul domniei lui Radu cel Mare** (pînă în aprilie 1508), ctitorul Mănăstirii Dealu ;
- 24 septembrie — **150 ani de la înființarea Miliției Naționale**, județul Dîmbovița fiind printre primele unde se organizează ;
- septembrie — **340 ani de la prezența în Tirgoviște a lui Petru Bakšić**, care în prima sa călătorie în Țara Românească descrie foarte sugestiv Tirgoviștea, arătînd că „este orașul în care își are reședința domnul“ ;
- 6-8 octombrie — **385 ani de la bătălia Tirgoviștei**, când — după bombardament de două zile — orașul este recucerit de Mihai Viteazul, a cărui oaste era alcătuită din munteni, moldoveni, transilvăneni și un corp de oaste toscan ;
- 10 octombrie — **80 ani de la răscoalele țărănești din județul Dîmbovița**, Rîmnicu-Sărat, Buzău, Prahova și Putna ;
- 10 octombrie — **45 ani de la turneul trupei Teatrului Ligii Culturale**, care — sub conducerea lui V. Brezeanu — prezintă la Tirgoviște „Avarul“ de Molière și „Convertirea doamnei prezident“, de N. Iorga ;
- 10 octombrie — **335 ani de la prima atestare documentară a satului**

Scheiul-de-Jos, comuna Ludești, printr-un act de vânzare-cumpărare ;

- 16-21 octombrie — **35 ani de la Conferința Națională a P.C.R.**, care trasează căile reconstrucției economice și a dezvoltării democratice a țării, a consolidării puterii populare, a construirii unei industrii puternice și electrificării întregii țări ;
- 18 octombrie — **385 ani de la prezența în Tirgoviște a lui Filippo Pigafetta**, specialist în arhitectură militară, care descrie Tirgoviștea drept „un oraș mare, deschis... cu cimpii foarte roditoare, cu dealuri nu prea îndepărtate, care dau vinuri foarte bune și miere și foarte multă ceară și oi și lână și poame de orice fel“ ;
- 20 octombrie — **60 ani de la greva generală a proletariatului** din România, județul Dimbovița situându-se pe un loc de frunte, în ceea ce privește continuitatea grevei și amplitudinea sa ;
- 31 octombrie — **160 ani de la nașterea pictorului Gh. Tattarescu** (mort 1894), care va picta biserica Cretzulescu din Tirgoviște ;
- octombrie — **10 ani de la inaugurarea Casei memoriale „I.C. Vissarion“**, din comuna Costești-Vale ;
- 1 noiembrie — **145 ani de la apariția publicației „Gazeta Teatrului Național“** (pină în decembrie 1836), sub conducerea dimbovițeanului I.H. Rădulescu ;
- 1 noiembrie — **385 ani de la prezența în Tirgoviște a lui Petru Pellérđi**, care — descriind orașul — arată că „este pe un loc atît de frumos, încît mai frumos nu poate fi...“ ;
- 9 noiembrie — **650 ani de la bătălia de la Posada** ;
- 12 noiembrie — **110 ani de la procesul intentat lui Candiano Popescu și celorlalți participanți la mișcarea antidinastică de la Ploiești**, proces mutat la Tirgoviște — unde se considera că jurații vor adopta linia oficială. În pofida presiunilor, jurații tirgovișteni au pronunțat verdictul „nevinovat“ ;
- 23 noiembrie — **40 ani de la moartea marelui cărturar Nicolae Iorga** — (născut 1871), cel care — prețuind valorile istorice ale vechii cetăți de scaun — pune piatra fundamentală a Muzeului de istorie din Tirgoviște ;
- 2 decembrie — **135 ani de la înființarea** — la Paris — a „Societății studenților români“, al cărei președinte era dimbovițeanul Ion Ghica ;
- 12 decembrie — **325 ani de la prima atestare documentară a satului Suseni** — **Socetu** (comuna Bilciurești), menționat printr-un act de vânzare-cumpărare ;
- 17 decembrie — **90 ani de la înființarea „Ligii Culturale“**, la a cărei activitate participă și mulți tirgovișteni ;
- 25 decembrie — **265 ani de la sfîrșitul domniei lui Ștefan Cantacuzino** (din 25 martie 1714), ucis apoi împreună cu tatăl său, stolnicul Constantin, de către turci ;

- 29 decembrie — **370 ani de la începutul campaniei** lui Gabriel Báthory împotriva lui Radu Șerban, principele transilvănean intitulându-se, din Tirgoviște, „principe ale Transilvaniei și al Valahiei Transalpine“. Potrivit mărturiilor contemporane, Báthory a produs stricăciuni orașului, căci „...au stricat Mitropolia și au furat plumbul cu care era învelită... au sfărâmat mormintele domnilor de la Dealu...“ ;
- decembrie — **350 ani de când Leon Tomșa** numește, probabil, primii ispravnici ai scaunului de Tirgoviște ;
- **555 ani de la victoria obținută la Vidin** de către oastea lui Dan al II-lea, aliat cu trupele lui Pippo Spano și celele bulgărești, comandate de fiul fostului țar Șisman. Avem, aci, prima mărturie a folosirii mercenarilor în oastea Țării Românești ;
  - **535 ani de la expediția antiotomană pe Dunăre** a flotei burgunde (conduse de Walerand de Wavrin), în colaborare cu flota papală comandată de cardinalul Condolmieri Francesco, și oștile unite ale lui Vlad Dracul și Iancu de Hunedoara. De la această expediție avem prima mențiune a folosirii de către români a bombardelor, la asediul Giurgiului ;
  - **520 ani de la prima mențiune a armașului** în Țara Românească ;
  - **460 ani de la redactarea lucrării** „Viața și traiul Sfinției Sale părintelui nostru Nifon patriarhul Țarigradului“, a lui Gavriil Protul, care o scrie din porunca lui Neagoe Basarab. Aparținând ca gen literar hagiografic, lucrarea este în realitate o scriere cu scopuri politice, un pamflet împotriva adversarilor lui Neagoe și un panegiric al domniei acestuia ;
  - **445 ani de la tipărirea „Molivetnicului“** slavon la Tirgoviște, care marchează reluarea activității tipografice de aici ;
  - **395 ani de la sfârșitul domniei lui Petru Cercel** (din 1583) ;
  - **360 ani de la redactarea „Cronografului“** lui Mihail Moxa, prima istorie universală de redacție românească, încadrat cronologic „de la facerea lumii pînă la 1489“ ;
  - **360 ani de la redactarea în neogrecă** a cronicii în versuri a Țării Românești, pentru anii 1602—1618. Autorul ei, egumenul Dealului, Matei al Mirelor, pune și o scriere parenetică tot în versuri, „Sfaturile către Alexandru Iliăș“, care este întâia scriere medievală de pe teritoriul României în care este denunțată exploatarea poporului de către boieri ;
  - **345 ani de când cărturarul Udriște Năsturel** compune, în slavonă, primele versuri dedicate stemei Țării Românești și domnilor Basarabi, ele apărînd în „Molitvenicul“ slavonesc tipărit la Cîmpulung-Muscel ;

- **340 ani de la nașterea stolnicului Constantin Cantacuzino** (mort în iunie 1716) ;
- **335 ani de la tipărirea** — probabil la Dealu — a lucrării „Cartea care se cheamă răspunsul împotriva catehismului calvinesc“, de mitropolitul Varlaam. Este prima scriere românească de polemică teologică, în a cărei prefață autorul afirmă explicit unitatea de neam a românilor din Transilvania cu cei din Moldova și Țara Românească ;
- **330 ani de la alcătuirea** — la curtea lui Matei Basarab a „Letopisețului Țării Românești“, început cu întemeierea statului feudal ;
- **240 ani de la nașterea poetului Ienăchiță Văcărescu** (mort 1797) ;
- **125 ani de când s-a ridicat** — pentru prima dată — planul orașului Tirgoviște și s-a efectuat — tot în premieră — numerotarea caselor și denumirea precisă a străzilor ;
- **125 ani de la reluarea activității la Școala Normală** din Tirgoviște, pe lângă Școala primară din oraș. Instituția pregătea învățătorii pentru școlile satești ;
- **95 ani de la apariția periodicului „Aurora Dimboviței“** ;
- **80 ani de la crearea**, în Tirgoviște, a „Cercului dramatic“, tribună de popularizare a științei și de propagandă socialistă ;
- **55 ani de la obținerea** — din partea Ministerului Artelor a autorizației pentru crearea unui teatru sătesc permanent la Râzvad, datorită eforturilor făcute de artista Tantzi Elvass ;
- **50 ani de la constituirea**, la Tirgoviște, a societății sportive „Mihai Bravu“, prin statutul său, ea avea rolul de „a contribui cu toate mijloacele la răspîndirea sportului și educației fizice în genere“. Cultivînd îndeosebi pasiunea tirgoviștenilor pentru tenis și datorită rezultatelor obținute, societatea este cooptată în „Federația Societăților Române de Tenis“ ;
- **45 ani de la apariția romanului „Din pragul apusului“**, al cărui autor este tirgovișteanul I. Al. Brătescu-Voi-nești.